

3.09.2021

# Vil EU's klimapolitik skabe ny politisk konflikt om EU-budgettet?

Der er risiko for, at klimapakken fører til endnu et slagsmål om EU's budget. Sådan en konflikt kan i sidste ende sætte en kæp i hjulet for den grønne omstilling.

Skrevet af

**Jan Høst Schmidt**

📞 +4553762708

✉️ [jhs@thinkeuropa.dk](mailto:jhs@thinkeuropa.dk)

*Artiklen blev publiceret i Altinget den 3. September 2021.*

Medio juli præsenterede EU-Kommissionen sit udspil til at nå målet om et CO<sub>2</sub>-neutralt EU i 2050 – Fit for 55. At nå det mål kræver enorme økonomiske omstillinger og investeringer i EU, ikke mindst i de syd- og østeuropæiske lande, og det kan udløse et nyt slagsmål om EU's budget fordi de offentlige investeringers andel af investeringsbehovet ikke kan rummes inden for det eksisterende EU-budget inkl. Genopretningsfonden. Det vil sandsynligt føre til et politisk pres fra Syd- og Østeuropa for flere midler fra EU samtidig med, at andre EU-lande ønsker at undgå stigende EU-udgifter i det nuværende budget og måske sigter mod et lavere budget for næste EU-budget.

Erfaringerne fra bl.a. "de gule veste" i Frankrig tyder på, at hvis politikkerne skal sikre opbakning i befolkningerne til den nødvendige klimapolitik, så skal befolkningerne også kompenseres for nogle af de merudgifter, som klimapolitikken medfører i form af øgede energiudgifter, energirenovering af bygninger, m.m.

Nye meningsmålinger fra Eurobarometer i juli 2021 viser indtil videre en generel opbakning i befolkningerne i EU til at tackle klimaproblemerne. Men i de fleste østeuropæiske lande samt Grækenland ser befolkningerne dog klimaproblemerne som mindre presserende end i det øvrige EU. Regeringerne i Polen, Ungarn, Rumænien og Tjekkiet har da også reageret negativt eller med forbehold over for Kommissionens udspil.

Ifølge Kommissionen kræver CO<sub>2</sub>-neutralitet i 2050 - udover strammere regulering - investeringer i EU på omkring 3700 mia. euro (2018-priser) til 2030 for at sikre en reduktion af CO<sub>2</sub>-udslip på 55 pct. i 2030 i forhold til 1990. Det indebærer et samlet behov for offentlige investeringer på omkring 1.110 mia. euro i EU frem mod 2030 ifølge IMF. Herudover er der brug for offentlige udgifter til compensation af den fattigere del af EU's befolkninger.

EU's eksisterende budget for 2021-27 indeholder midler til klima- og miljøtiltag, inklusive sociale tiltag på ca. 275 mia. euro. Hertil kommer penge fra Genopretningsfonden på ca. 115 mia. euro. Desuden foreslår Kommissionen et nyt instrument, Den Sociale Klimafond på 72 mia. euro, som sammen med nationale midler skal medvirke til kompensere for især stigende transport- og boligudgifter som følge af Kommissionens nye forslag til klimatilpasning. Fonden vil blive finansieret inden for EU's eksisterende budget for 2021-27 og EU's næste langtidsbudget for

2027-35. Alt i alt kræver det store nationale offentlige investeringer ved siden af EU-budgettet medmindre prioriteringen i det eksisterende budget radikalt ændres.

Derudover forventer Kommissionen, at nye EU-budgetindtægter, såsom merindtægter fra EU's auktion af CO<sub>2</sub>-tilladelser, en plastikafgift og en grøn grænsetilpasningsafgift (klimatold), vil kunne bidrage til at finansiere både Genopretningsfonden og de nødvendige klimainvesteringer frem mod 2035, plus dele af et nyt EU-budget for 2028-35.

En finansiering via EU's budget tilgodeser de fattigere dele af de enkelte medlemslandes befolkninger via Genopretningsfonden, struktur- og socialfonde, især i de syd- og østeuropæiske EU-lande. Ifølge Kommissionen vil Den Sociale Klimafond fordele sine midler med relativt flest midler til de fattigste EU-lande og til de lande med størst klimatilpasningsbehov. Et land som Polen vil få 13 mia. oven i de mia., som Polen måske vil kunne få via Genopretningsfonden.

De skitserede klimaudgifter og -investeringer vil ikke kunne afholdes inden for det eksisterende EU-budget og i et budget for 2028-35 på godt 1 pct. af EU's BNI uden voldsomme ændringer i udgiftsprioriteringen. En række lande kræver flere midler fra EU for at klare deres store omstillingsbehov for at acceptere klimapakken. Både rige og fattigere lande vil givet også foretrække at give deres merindtægter fra EU's CO<sub>2</sub>-auktionssystem til nationale virksomheder og befolkninger som kompensation for disses merudgifter i forbindelse med klimatilpasningen i stedet for at lade midlerne være nye indtægter for EU-budgettet. Endvidere kan "sparebanden" inklusive Danmark og måske Tyskland efter det næste tyske valg forventes at genrejse slagsmålet om EU-budgettets størrelse. Så der er risiko for, at klimapakken fører til endnu et slagsmål om EU's budget. Sådant en konflikt kan i sidste ende sætte en kæp i hjulet for den grønne omstilling.